

**GEDRUKT VAN 1982 TOT 2014 - DIGITAAL VANAF 2015
VERSCHIJNT IN FEBRUARI, MEI, AUGUSTUS EN OKTOBER
JAARGANG 45 - NUMMER 1 VAN 2026**

INHOUD

Woord vooraf	p. 2
Bestuur en vrijwilligers	p. 3
Vrijwilligers gezocht voor digitalisatie	p. 4
Waar vindt u ons? Website - Uit in Vlaanderen - Facebook	p. 4
Lezingen	p. 5
4e Gentse Dag voor Stamboomonderzoek	p.10
Cursus familiekunde	p.12
Cursus oud schrift	p.14
Getuigen van een belangrijke Gentse textielnijverheid	p.16
Documentatiecentrum Familiekunde Gent	p.28
Erfgoedpartners	p.32

www.familiekunde-gent.be

ISSN 0771-7601

Verantwoordelijke uitgever: Félix Waldack

WOORD VOORAF

Namens het voltallig Bestuur van Familiekunde Gent wens ik U een jaar 2026 in goede gezondheid en met veel gelukkige momenten met familie en vrienden.

In januari en februari worden de batterijen terug opgeladen ... zodat we U vanaf maart een waaier aan interessante en gevarieerde activiteiten kunnen aanbieden. Avondlezingen zijn er in maart en juni. Tevens in juni is er een topmeeting met de "4e Gentse dag voor stamboomonderzoek en familiegeschiedenis". In samenwerking met Liberas is er aldaar een verkoop van tweedehandse boeken en tijdschriften.

Tijdens de "Gentse feesten" organiseert Familiekunde Gent een geleid bezoek aan de begraafplaats van Ledeborg met als thema "Bekende Gentse figuren".

Gezien het grote succes vorig jaar is er terug een 'Cursus stamboomonderzoek voor starters' én een 'Cursus oud schrift' in het najaar. Inschrijven kan vanaf heden!

In deze Gentse Cadenas vindt u een heel interessant artikel over de Gentse textielnijverheid door textielingenieur Roland De Vliegheer, gewezen docent aan de Hogeschool Gent.

Uiteraard is er steeds plaats voor advies aan alle geïnteresseerden over het zoeken naar hun voorouders ... op iedere woensdagnamiddag.

Namens het voltallige Bestuur wens ik U alvast veel leesgenot en hoop U te mogen begroeten op één van onze activiteiten.

Félix Waldack,
voorzitter

BESTUUR EN MEDEWERKERS

Bestuurders in het Bestuursorgaan

Félix WALDACK, voorzitter

Viviane KELDERMAN, ondervoorzitter

Marc DE SCHINCKEL, secretaris

Claire VAN DE VELDE, penningmeester

De "Koninklijke vereniging Familiekunde Vlaanderen regio Gent" is een vzw en heeft also een door de wetgeving opgelegde structuur met een 'Bestuursorgaan' en een 'Algemene vergadering'.

In de praktijk is er evenwel geen sprake van enige hiërarchie en zijn wij allen samen "compagnons de route" voor de promotie van het stamboomonderzoek!

Effectieve leden in de Algemene vergadering

Johan BRUINJE, ICT-advies
Jean-Paul DE CLOET, heruitgeverij
Roland DE VliegHER, inventarisatie
Rita DEHEUSCH, inventarisatie
Pascal DOBBELAERE, website
Jacqueline HEBBRECHT, archieven
jonkheer Bruno JOOS de ter BEERST, heraldiek
Marc MOREL, inventarisatie
Marc REYNVOET, inventarisatie
dr. med. Jean van LAETHEM, geschiedenis
Ivan VAN POUCKE, inventarisatie
Yvette VAN MEIRHAEGHE, inventarisatie

VRIJWILLIGERS GEZOCHT VOOR DIGITALISATIE

De voorbije maanden ontvingen we veel schenkingen van bidprentjes, rouwbrieven, trouwboekjes, huwelijksaankondigingen, geboorte- en communieprentjes, foto's en andere familiedocumenten. Deze dienen eerst geklasseerd, vervolgens gescand en uiteindelijk 'benoemd' te worden. Daarna kan iedere familievorscher alles raadplegen via de zoekrobot karakol.be.

Wenst u mee te werken met het invoeren van de gegevens? Zo ja, dan kunt u een keuze maken en thuis aan de slag gaan. Twijfel niet en neem contact met de penningmeester via penningmeester@familiekunde-gent.be.

WAAR VINDT U ONS ?

Naast de website www.familiekunde-gent.be, vindt u onze activiteiten ook op:

FACEBOOK via groep Familiekunde Gent

INSTAGRAM

OUT

de
zondag

LEZINGEN

Grote zaal van Liberas, Kramersplein te Gent

19u - opening van de zaal

Voortaan is het mogelijk een drankje te bestellen!

In het belang van een vlotte bediening, gelieve zo mogelijk met gepast geld te betalen:

€ 2 - water, cola, pils

€ 3 - witte of rode wijn, streekbier

19u30 - aanvang van de lezing

Maandag 23 maart 2026

**"Gregorius a Sancto Vincentio (1584-1667),
Bruggeling, Jezuiet, Wiskundige, Astronoom"**

door Em. Prof. Dr. Guido Vanden Berghe, Universiteit Gent

Gregorius is te Brugge geboren op 8 september 1584 en overleden te Gent op 27 januari 1667. Hij stamde vermoedelijk uit een Spaans-Joodse familie die zich onder de Katholieke Koningen Ferdinand en Isabella tot het katholicisme bekeerde. De familie woonde in het Spaanse kwartier te Brugge en handelde in wol. In 1595 liep Gregorius Latijnse school in het Brugse jezuïetencollege. Nadien trok hij naar Dowai om wijsbegeerte en wiskunde te studeren. Op 21 oktober werd hij toegelaten tot het noviciaat Sancto Andrea te Rome. Hij vervolgde zijn studies in wijsbegeerte, godgeleerdheid en wiskunde in Rome aan het Collegium Romanum. Daar werd hij de protegé van Christopher Clavius, de ontwerper van de Gregoriaanse kalender en bewonderaar van Galileo.

In 1611 bezocht Galileo Rome om het gebruik van zijn telescoop te demonstreren. De climax van dit bezoek was de viering op 18 mei 1611, waarvoor de organisatie werd toevertrouwd aan een aantal leden van het collegium waaronder Gregorius. Hierover wensen we in detail te rapporteren.

Na de dood van Clavius in 1612 keerde Gregorius terug naar de Lage Landen, nl. Leuven en werd in 1613 tot priester gewijd. Hij verbleef achtereenvolgens in Antwerpen, Leuven, Rome en Praag. Na een kort verblijf in Wenen, kwam Gregorius weer naar de Nederlanden. Van 1632 tot aan zijn dood in 1667 was hij verbonden aan het jezuïetencollege in de Voldersstraat in Gent, waar nu de Universitaire Aula en de gebouwen van de Rechtenfaculteit staan. Daar stierf hij in 1667.

R. P. GREGORII
A S^{TO}. VINCENTIO
EX SOCIETATE IESU
OPUS
GEOMETRICUM
POSTHUMUM
AD
MESOLABIUM
PER
RATIONUM PROPORCIONALIUM
NOVAS PROPRIETATES.
FINEM OPERIS MORS
AUTHORIS ANTEVERTIT.

GANDAVI,

Typis BALDUINI MANILII, Typographi Iurati, sub signo albae
Columbae Anno 1668.

Christ. Amoeni

P.

Jo. P. P.

Hij had de tijd om, naast zijn lesgeven, verdere opzoekingen te doen en schreef zijn magnum opus, *Opus Geometricum Quadraturae Circuli et Sectionum Coni*, gepubliceerd in 1647. Het ging om een werk waarin hij een oplossing voorstelde voor het probleem van de kwadratuur van de cirkel. Christiaan Huyghens wees op fouten in zijn redenering. Toch heeft Gregorius' werk Leibniz sterk beïnvloed bij de streng-wiskundige opbouw van het integraalbegrip.

Guido Vanden Berghe (Brugge, 24 augustus 1945) is een wiskundige en natuurkundige en emeritus gewoon hoogleraar aan de Universiteit Gent.

Vanden Berghe promoveerde aan de Rijksuniversiteit Gent als licentiaat in de wetenschappen en licentiaat in de fysica. Hij behaalde achtereenvolgens het aggregaat middelbaar en hoger onderwijs. Van 1968 tot 1971 was hij onderzoeker aan het *Interuniversitair Instituut voor nucleaire fysica*. In 1971 promoveerde hij tot Doctor in de Wetenschappen (groep natuurkunde) met de grootste onderscheiding.

In 1971 werd hij assistent aan het Gentse seminarie voor wiskundige natuurkunde.

Hij werd hoogleraar (1989) en gewoon hoogleraar (1996) aan de Rijksuniversiteit Gent, geaffilieerd aan de Vakgroep Toegepaste Wiskunde en Informatica (emeritus in 2010). In 1989 werd hij ook de eerste voorzitter van het nieuwe departement *Applied Mathematics and Computer Science*, waarvan hij de eigenlijke oprichter was, door wetenschappers uit verschillende disciplines, met interesse voor toegepaste wiskunde en computerwetenschappen, samen te brengen.

Guido Vanden Berghe publiceerde tientallen boeken en tevens een paar honderd wetenschappelijke artikels in co-auteurschap.

Maandag 8 juni 2026

**"Maarten van Rossems plundertochten op het Brabantse platteland.
Hoe de Geldersen Zuid-Oost Brabant teisterden tot 1543"**

door Sander Wassing, historicus Universiteit Leiden

"Blaken en branden is het sieraad van de oorlog". De lijfspreuk van de Gelderse krijgshoofd Maarten van Rossem (ca. 1490-1555) werd door hem en zijn soldaten omgezet in meedogenloze daden. Bij het Brabantse platteland denken we vandaag de dag vooral aan idylle, gemeenschapszin en fraaie landschappen. Hoe anders was dat in de zestiende eeuw! Het Brabantse, maar ook het Vlaamse platteland vormden toen regelmatig het toneel van guerrilla overvallen door Gelderse krijgsvenden. Kerkklokken, boden en rookkolommen aan de horizon waarschuwden dorpsbewoners dat de *'gelderaers'* in aantocht waren. Van Rossem stond in de zestiende eeuw bekend als de 'gesel van de boeren'.

De in Gent geboren landsheer Karel V (1500-1558) koesterde de wens om alle Nederlandse gewesten aan zijn gezag te onderwerpen. Dat betekende dat hij ook het hertogdom Gelre bij zijn gebieden wilde voegen; een ambitie waar de Gelderse hertogen zich uiteraard fel tegen verzetten. De gewone man kreeg de rekening gepresenteerd van het conflict dat tot 1543 steeds hoger opliep. In 1542 diende Van Rossem zich aan voor de poorten van Antwerpen en zijn ambities reikten nog verder dan dat: plannen waren er ook om de stad Gent in te nemen. Wie was Maarten van Rossem en wat dreef hem? Hoe trof zijn harde hand het Vlaamse platteland? Hoe liep het af met de geplande aanslag op Gent? Deze en andere vragen worden tijdens de lezing aan de orde gesteld.

Sander Wassing studeerde geschiedenis aan de Universiteit Leiden (2013).

Tijdens zijn studie specialiseerde hij zich in de geschiedenis van de Nederlanden gedurende de zestiende en zeventiende eeuw. Zijn scriptie schreef hij over de Beeldenstorm (1566) en Alva's Raad van Beroerten.

Hij is werkzaam als freelance historicus. Dat betekent concreet het organiseren van lezingen, schrijven van artikelen, gastlessen verzorgen op scholen, gidsen van historische wandelingen in Leiden en archiefonderzoek verrichten.

De banden met zijn geboortegrond hield Sander warm door de functie van conservator voor de Stichting Historisch Museum Hazerswoude te vervullen. Sander is goed thuis in het veld van erfgoedinstanties, historische verenigingen en kerkelijke instellingen.

Daarnaast beschikt hij over een goede dosis enthousiasme en leergierigheid om wegwijs te worden in allerlei historisch gezien nieuwere materialen!

4e GENTSE DAG VOOR STAMBOOMONDERZOEK EN FAMILIEGESCHIEDENIS"

**Zaterdag 6 juni 2026
10 uur tot 17 uur
Zaal Liberas, Kramersplein te Gent**

Er wordt doorlopend advies gegeven over het opzoeken van de voorouders, het opmaken van een stamboom en het schrijven van een familiegeschiedenis.

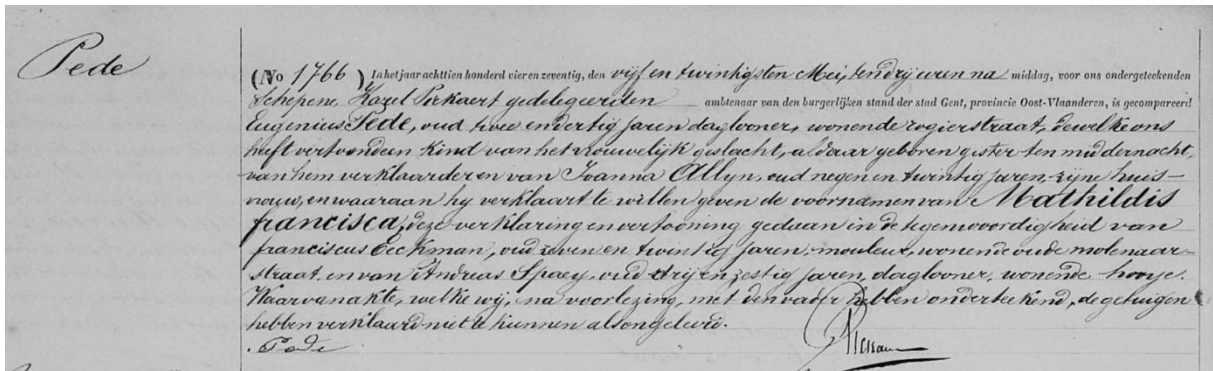
Gent heeft in de loop van haar geschiedenis heel wat "markante" Gentenaars gekend. Het waren niet alleen illustere wetenschappers, nobele lieden, kunstenaars, politici maar ook gewone mensen. Heel wat onder hen hebben op een of andere manier een stempel gezet op onze maatschappij, een herinnering nagelaten in ons geheugen.

Sinds enkele jaren organiseert Familiekunde Gent een Stamboomdag, die doorgaat in de Blauwe Zaal van Liberas, Kramersplein 23 te Gent. Die dag wordt een Gents figuur in de kijker geplaatst, worden de voorouders getoond met een stamreeks of stamboom, en dit alles rijkelijk geïllustreerd met foto's, akten en andere documenten. Zo kwamen volgende personen reeds aan bod: Maurice Maeterlinck (Nobelprijs Literatuur), Willy De Clercq (Politicus), Herman Thiery (schrijver Johan Daisne), Jacques Rogge (Chirurg en Voorzitter IOC), Ernest Camillus De Vriendt (de Roste Wasser), Elsa Guysens (Katrienspekken), Celine Dangotte (Feministe, Ondernemster).

Dit jaar wordt opnieuw een Gentse vrouw in de kijker geplaatst:

Mathilde Pede, overlevende van de Titanic ramp

Mathilde Françoise Pede is geboren te Gent op 24 Mei 1874 in het intussen verdwenen De Vreese Werkmanskwartier bij de Sint-Pietersabdij. Ze is overleden te Montreal op 13 oktober 1953.

Ze was een tijdlang meid in het toenmalige Grand Palais Valentino dicht bij het toenmalige Zuidstation te Gent. Met de toenemende ontspanningsmogelijkheden aan "de Zuid" en de opkomende wereldtentoonstelling van 1913, vroeg Jeanette Schauvlieghe aan Geo Hendrick om enige verfraaiingswerken uit te voeren door o.a. een feestzaal te ontwerpen voor haar eigendom aan de Kuiperskaai. Zo werd het eind-19de-eeuwse Coliseum in 1911 herbouwd in Art Nouveaustijl. Eerder stond het gebouw bekend als 'Grand Palais du Valentino'.

Wanneer Mathilde in 1895, 21 jaar is, gaat ze studeren aan de Bromsgrove Guild of Applied Art in Engeland. Het Bromsgrove Guild of Applied Art was een vereniging van moderne kunstenaars, actief tot 1966. Mathilde Pede woonde een tijdlang in Bromsgrove, een plaats in het district Bromsgrove, op 21 km van Birmingham (Verenigd Koninkrijk).

Hier ontmoet ze Leopold Weisz. Hij is een Hongaars-Joodse steenhouwer geboren rond 1875 in Veszprém, Hongarije als zoon van joodse ouders. Zijn vader was een 'self-made' schoenmaker. Zij verhuisden naar Vienna toen Leopold kind was en voor beeldhouwer leerde. Eerst was hij juwelier in Birmingham maar verhuisde later naar Bromsgrove. Wanneer hij 19 jaar oud is besluit ook hij naar de Bromsgrove Guild of Applied Art in England te gaan.

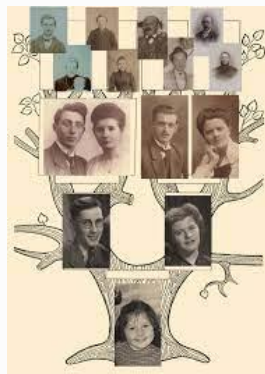
Tegen de zin van haar ouders en met zeer veel tegenstand huwt Mathilde Pede met Leopold Weisz; zij is immers een Rooms-Katholiek meisje, hij een Hongaarse Jood. Volgens de volkstelling van 1911 wonen zij toen in Albert Terrace, Victoria Road, te Bromsgrove. Vermoedelijk zijn ze gehuwd in 1909 of 1910.

In September 1911 steekt Leopold de Atlantische Oceaan over op de Lusitania. Hij vindt werk in Montreal met het kappen van de friezen van het Montreal Museum of Fine Arts in 1379 Sherbrooke Street West, Montreal. Later wordt hij door Edward Wren gecontacteerd om de stenen schilden te kappen die de negen provincies van Canada voorstellen en die de Dominion Express Building op 201 St. Jacques Street, Montreal versieren.

CURSUS FAMILIEKUNDE

"Genealogie voor starters: op zoek naar jouw voorouders"

Deze cursus start **vanaf Oktober 2026** en loopt over 4 zaterdagnamiddagen, telkens één zaterdagnamiddag per maand.

Misschien wou je al lang eens je stamboom opmaken, je voorouders opzoeken of je familiegeschiedenis schrijven. Zeer veel opzoekingen kan je reeds van thuis doen!

Tijdens deze cursus wordt stap voor stap uitgelegd hoe we van het heden teruggaan naar het verleden. Hierbij wordt vooral het accent gelegd op praktische toepassingen:

- welke bronnen staan ons ter beschikking,
- hoe combineren we deze informatie,
- hoe ordenen we onze gegevens,
- hoe kunnen we efficiënt het internet gebruiken en hoe kunnen we onze data bewaren.

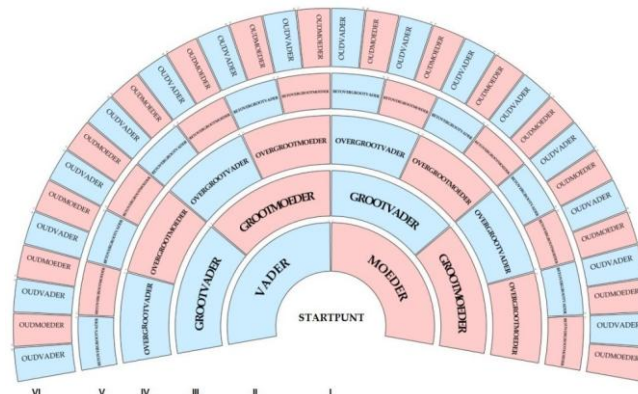

Door de cursus te spreiden over 4 maanden en telkens 1 zaterdagnamiddag geven we de cursist de kans de opgedane kennis zelf in de praktijk om te zetten waarbij dan mogelijke vragen in de volgende les aan bod komen.

Concreet zullen we het vooral hebben over o.m.: persoonlijke bronnen, bidprentjes, rouwbrieven, burgerlijke stand, republikeinse kalender, parochieregisters, Latijnse terminologie, oud schrift, staten van goed, stamreeks, kwartierstaat en stamboom alsook de diverse software pakketten om uw gegevens op te slaan.

Vermits deze cursus zich richt tot 'starters', wordt in hoofdzaak ingegaan op essentiële informatie, zodanig dat u na de lessenreeks vlot op weg bent bij het opmaken van uw kwartierstaat en stamboom. Uiteraard komen ook onderwerpen zoals heraldiek, genetica etc. aan bod.

We doorlopen 4 periodes: de recente geschiedenis tot 1910, het Modern Archief van 1910 tot 1796, het Oud Archief van 1796 tot 1563, en de periode voor 1563.

Waar: Centrum Albert Maertens - Liberas, Kramersplein 23 te Gent
Wanneer: Zaterdag 3 oktober 2026
Zaterdag 14 november 2026
Zaterdag 5 december 2026
Zaterdag 9 januari 2027
Tijd: 14.00 – 16.30 uur
Lesgevers: Marc De Schinckel en Félix Waldack
Cursusgeld: 45 euro over te schrijven op rekening BE72 7360 0490 3416 van Familiekunde Gent, met vermelding “cursus 2026, naam, e-mail”
NIET VERGETEN UW E-MAIL TE VERMELDEN BIJ BETALING - NODIG VOOR BEVESTIGING !!!
Syllabus: Een syllabus wordt afgeleverd bij begin van de cursus

Inschrijven kan vanaf heden!

CURSUS

"Oud schrift voor starters: ontcijferen en begrijpen"

De cursus heeft plaats in **Oktober 2026** en loopt over **4 woensdagnamiddagen**.

Deze cursus richt zich tot personen die hoegenaamd niet vertrouwd zijn of weinig ervaring hebben met het ontcijferen van oude teksten, en het interpreteren van die teksten. Vooral de schriftuur en de Latijnse teksten van de parochieregisters stellen bij heel wat onderzoekers voor problemen.

De cursus is een basis voor elke starter en is absoluut noodzakelijk voor het stamboomonderzoek en de familiegeschiedenis.

Het wordt een “**interactieve lessenreeks**” waarin elke deelnemer zelf de tekst transcribeert, waarna we klassikaal de tekst doornemen, en samen van de nodige toelichtingen voorzien.

De cursus geeft **geen theoretische benaderingen** en geschiedenis van het geschrift maar het **accent wordt vooral gelegd op praktische toepassingen:**

Wat is de schriftuur

Hoe worden letters en cijfers geschreven

De republikeinse kalender en maanden

Welke geijkte zinnen worden gebruikt

Een stukje Latijnse woorden en grammatica

Welke nuttige informatie halen we uit onze tekst

Het accent wordt dus gelegd op de akten van de burgerlijke stand (vooral de republikeinse kalender) en de parochieregisters.

Waar: Familiekunde Gent , Centrum Albert Maertens - Liberas,
Kramersplein 23 te Gent
Wanneer: Woensdag 7 oktober 2026
Woensdag 14 oktober 2026
Woensdag 21 oktober 2026
Woensdag 28 oktober 2026

Tijd: 14.00 – 16.30 uur
Lesgever: Marc De Schinckel
Cursusgeld: 25 euro over te schrijven op rekening BE72 7360 0490 3416 van Familiekunde Gent, met vermelding "cursus Oud Schrift 2026, uw naam, uw e-mail".
NIET VERGETEN UW E-MAIL TE VERMELDEN BIJ BETALING - NODIG VOOR BEVESTIGING !!!
Cursusmap: Is voorzien
Aantal deelnemers: Maximum 15

Wij hopen u te mogen verwelkomen op deze cursus die je methode en kritische aanpak aanleert.

15. Petrus Franciscus Van de Voorde et
 Joannes Waldach Couj: natum eodem
 Circa horam undecimam pomerid: p[re]s[bi]t[er]:
 Petrus Waldach et Joannes yroubaert
 E: Caep[er] past[or]:

Sleidinge, 15 september 1751 - doopakte van Petrus Franciscus Van de Voorde

Dies 17ma May 1791. Joannes Baptista Heyde
 et Petronilla Waldack contraxerunt
 matrimonium coram me in praesentia Joannes
 Baptista Heyde filius Petri et Petronilla
 Waldack filiarum Petri et Annae Mariae Heyde ex
 obsequio ab his habitantibus testibus fuerunt
 Petrus Franciscus Van de Velde habitans
 in Lovendegem et Angela Waldack habitans
 in Lovendegem P. B. Hyde P. A. Waldack
 P. F. Van de Velde
 Angeline Waldack
 G. B. Bate pastor

Lovendegem, 17 mei 1791 - trouwakte van Joannes Baptista Heyde en Petronilla Theresia Waldack

Anno Domini 1795 Die 22 maji Sepulta est Petronilla
Judoca Waldack f. Joannis et Judocae Hoffmann uxoris Jo.
De Bevi mortua Aetate tertius hora nona vespertina
aetatis sus. Et annorum
f. J. Sney Pastor

Zomergem, 22 mei 1795 - begrafenisakte van Petronilla Judoca Waldack

“Getuigen van een belangrijke Gentse Textielnijverheid: een uitgebreid patrimonium aan fabrieksgebouwen”

DEEL 1

Roland De Vliegheer, textielingenieur
gewezen docent aan de Hogeschool Gent

Eerst wordt in dit artikel een noodzakelijk geachte, historische en technische toelichting gegeven over de evolutie van het spinnen en het weven in onze contreien en over de belangrijke inspanningen die de Gentse textielwerkgevers zich getroost hebben om aan belangrijke bedreigingen te weerstaan. Nadien wordt ruim ingegaan op het interessante patrimonium aan gebouwen in de stad Gent waarin deze activiteiten werden uitgevoerd.

Er bestaan veel verschillende textielactiviteiten zoals het mechanisch spinnen van vezelgaren, het chemisch uitspinnen van synthetische draden, het weven, het breien, de productie van kamerbreed tapijt of het tuften, de productie van vilt en van nonwovens of vezelvliesen, het vlechten en het knopen. Dit zijn allemaal mechanische processen maar de vele chemische productieprocessen zoals het bleken, verven, bedrukken, finishen en veredelen mogen niet vergeten worden. Van al deze activiteiten zijn er slechts twee erg belangrijk geweest in Gent en omstreken, namelijk “spinnen” en “weven van plat doek”. Productie van jacquardweefsel voor meubelstoffen en gordijnen, productie van fluweel (doek met een derde dimensie) en productie van geweven of van kamerbreed tapijt was hier maar sporadisch aanwezig. Dit zijn juist de bedrijfstakken die nu nog met succes overleven in zuid-West-Vlaanderen. Let wel: het confectioneren behoort NIET tot deze activiteiten. Confectionairs zijn klanten van de textielnijverheid die in het verleden uiteraard belangrijk zijn gebleken.

Spinnen en weven zijn technieken die reeds van oudsher bekend zijn: de oude Egyptenaren hebben ons prachtige, kwalitatief hoogstaande, zeer fijne vlasweefsels nagelaten. Dit was allemaal handenarbeid die ook in onze streken massaal werd toegepast, voordat in de Eerste Industriële Revolutie (1750-1850) de mechanisatie optrad en het machinaal spinnen en weven de thuisarbeid definitief verdrong, eerst door de manufacturen en nadien door de textiel fabrieken.

Belangrijk was ook de tijdgebonden overgang van de verwerking van wolvezels naar die van vlasvezels en later naar die van katoenvezels, met recenter de verwerking van synthetische grondstoffen, al dan niet intiem gemengd met wol of katoen. En uiteraard het wijzigende machinepark dat voor deze veranderende grondstofverwerking noodzakelijk was. Ook de ontwikkeling van normaal voorkomende synthetische vezels met een doorsnede te vergelijken met die van natuurzijde, speelde een rol. Natuurzijde is de fijnste natuurlijke vezel met een doorsnede van ongeveer 10 micrometer (circa 1 decitex). Niet alle textielvezels vertonen een ronde doorsnede: daarom gebruiken we voor de aanduiding van fijnheid de genormaliseerde eenheid "tex" die de verhouding weergeeft van een massa in gram ten opzichte van 1 km lengte. Microvezels zijn fijner dan 1 decitex en supermicrovezels zijn fijner dan 0,3 decitex. Met een dergelijk fijne draad kunnen we dus theoretisch de wereldbol omspannen met een spoel garen van slechts 1,3 kg. Onvoorstelbaar fijn dus!! In massa per eenheid van lengte ongeveer 200 maal fijner dan een mensenhaar.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

Voor het spinnen werd eeuwenlang een spintol gebruikt tot op het moment dat het spinnewiel in de 12de eeuw werd uitgevonden. Het ons bekende spinnewiel met voetaandrijving (trapmechanisme) en vliegwiel werd slechts in 1530 ontwikkeld waardoor beide handen vrijkwamen om de complexe handelingen uit te voeren. Op zo'n toestel werd door één spinster één draad geproduceerd. Tot de Gentenaar Lieven Bauwens (1769-1822) erin slaagde om een geavanceerde spinmachine in onderdelen vanuit Engeland naar Gent te smokkelen en ze te reconstrueren en te vermenigvuldigen. Voor deze daad van industriële spionage werd Lieven Bauwens trouwens door de Engelsen bij verstek ter dood veroordeeld. De eerste voorloper van deze Mule Jenny, de Spinning Jenny, werd uitgevonden door de Engelsman Samuel Crompton in 1763. De nagebouwde Mule Jenny, waarvan een exemplaar te bewonderen valt in het Industriemuseum te Gent, werd door één persoon bediend en produceerde een dertigtal draden in één over-en-weergaande beweging van de spinwagen. Tot midden 1806 bezat Lieven Bauwens het monopolie voor de productie van dergelijke machines. Dankzij zijn collaboratie met Napoleon I kon hij aangeslagen kloosters voor een prik kopen en produceerde hij in die ruimten zijn machines en heel veel kwalitatief hoogstaande katoendraad. Hij had zelfs een overeenkomst met het stadsbestuur om gedetineerden in het Rasphuis (toenmalige gevangenis) voor een heel laag loon draad laten te spinnen. Na de definitieve verbanning van Napoleon I is Lieven Bauwens trouwens volledig berooid te Parijs overleden.

Later werd de selfactor, een industriële uitbreiding van de Mule Jenny, ontwikkeld. Dergelijke spinmachine is ook te zien in het Industriemuseum te Gent. Omstreeks 1890 werkten in het Kartuizerklooster te Gent een 3000-tal arbeiders op 60 spinmachines met zo'n 1300 spinnen elk, en dat gedurende 56 uur per week. Van een revolutie gesproken!!

In het begin van de twintigste eeuw werd vervolgens de ringspinmachine gecommmercialiseerd, waarop het spinnen en het opwickelen in één beweging gebeurt en daardoor spincontinu werd genoemd. Omstreeks 1960 werd deze machine geautomatiseerd. Rond 1970 verscheen praktisch overal de zeer vernuftige rotorspinmachine of open-end-spinmachine, waar één persoon honderden spinnen controleert. Tegenwoordig herstellen de spinautomaten de opgetreden breuken automatisch waardoor de machine nooit stilvalt. Voortdurend werd getracht om het personeelsbestand te beperken. De zware investeringen in een steeds vernieuwend machinepark waren voor de textielbazen uiteraard navenant.

-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-

Het weven werd eeuwenlang thuis uitgeoefend: de vrouw spon draad en haar echtgenoot verwerkte die tot doek. Dat gebeurde op een houten weefstoel, weefgetouw geheten, door (honderden) kettingdraden, afkomstig van een vooraf opgewikkelde garenboom, in twee lagen open te trekken, waardoor een steekspoel of werpspoel met inslaggaren kon worden ingebracht. Door die kettingdraden volgens een bepaald patroon open te trekken ontstonden verschillende bindingsmogelijkheden zoals lakenbinding, keperbinding, sergébinding, satijnbinding en tientallen andere.

Tot op het moment dat John Kay in 1733 de schietspoel uitvond, d.i. een houten schuitje (une navette - a shuttle) van 25 cm tot 50 cm lang, ongeveer 4,5 cm breed en 3,5 cm hoog, waarin een spoeltje inslaggaren past. Door het ontwikkelen van de schietspoelweefmachine rond 1780 kon voortaan automatisch geweven worden, met weinig stilstanden tot gevolg. Deze voortuitgang was een enorme omwenteling: in 1700 produceerde één spinster voldoende draad voor één wever die daar één rol weefsel kon van maken. In 1785 produceerde één spinster draad voor één wever die daar 50 rollen doek kon van produceren. In 1800 waren in Engeland reeds 200 mechanische weefmachines in werking, aangedreven met stoomkracht. En in 1857 waren dat er reeds 250.000!! In 1894 was één arbeider verantwoordelijk voor de goede werking van 24 automatische weefmachines.

Door het feit dat het over-en-weer schieten van zo'n schietspoel en het afremmen ervan op het einde van haar loop veel energie vergt, is men gaan zoeken naar een economischer oplossing. In 1954 werd de projectielweefmachine van Sulzer (uit Zwitserland) op de markt gebracht. Ze kon 100 km inslagdraden per uur inbrengen aan 200 inslagen per minuut. Dat was mogelijk door het feit dat het projectiel maar 6 mm dik is, waardoor de kettinggarenlagen veel minder ver uit elkaar getrokken moeten worden om een inslagdraad in te brengen. En... het projectiel keert met een vloeiende beweging, de een na de andere, langs de onderkant van de weefmachine terug, nadat het gareneind werd losgelaten. Nadeel: het doek vertoont geen zelfkanten, maar wel uitstekende gareneindjes.

Een aantal jaren later kwam de grijperweefmachine op de markt die 400 inslagen per minuut kon inbrengen, en nog later de luchtstraalweefmachine of airjetweefmachine (en de waterjetweefmachine), waar de afgepaste inslagdraad met een luchtstraal (of een waterstraal) naar de andere zijkant van het doek wordt gebracht. Bekende constructeurs zijn het Duitse Dornier uit Lindau en ons nog steeds wereldwijd competitieve Picanol uit Ieper.

-0-0-0-0-0-0-0-0-0-

De stad Gent stond reeds in de 13de en 14^e eeuw bekend om haar lakendoekproductie, dankzij de aanwezigheid van bekwame, lokale ambachtslieden en haar strategische ligging aan de waterwegen Schelde en Leie. Het laken werd thuis geweven, vervolgens goedgekeurd in de Lakenhalle en van een officieel loodje voorzien ter verkoop binnen en ver buiten de stadsmuren. De Gentse voorman Jacob Van Artevelde (1290-1345) heeft de invoer van kwalitatief hoogstaande Engelse wolvezels hevig verdedigd, zelfs tegen de wil in van de Franse koning Filips van Valois die onze stad teisterde door de instelling van een embargo op invoer van Engelse wol. Die bevoorrading was voor Gent immers van cruciaal economisch belang : het hier geproduceerde laken werd overal in Europa verhandeld en erg gewild.

Na het verval van de lakennijverheid in de 15de eeuw, te wijten aan concurrentie uit Engeland en interne conflicten, werd in de 18de eeuw in onze streek een grote vooruitgang geboekt in de productie van linnen of vlasdoek. Deze overschakeling vergde een aangepast machinepark en de oprichting van manufacturen waar de kwaliteit van het doek constanter was dan bij huisarbeid. Tot midden 20ste eeuw was Gent het centrum van linnenexport, dankzij de stijgende vraag zowel in Europa als in de Britse, Franse en Nederlandse koloniën.

De Eerste Industriële Revolutie (1750-1850) bracht terug een heel grondige verandering in het textielgebeuren, met mechanisering en recentelijk informatisering van de verschillende productieprocessen tot gevolg. Dankzij het inventief ondernemerschap van enkele kapitaalkrachtige Gentse families werd deze grondige ommekeer handig aangepakt. Deze heel belangrijke textielgeschiedenis heeft in Gent uiteraard vele fabrieksgebouwen nagelaten, niet toevallig langs een waterloop en/of een rechtstreekse treinlijn in de buurt, voor de aanvoer van grondstoffen en levering van afgewerkte producten.

De Gentenaars en Gent-kenners zijn zich wel bewust van de aanwezigheid van textiel fabrieken alom, maar beseffen daarom nog niet welke activiteiten gedurende anderhalve eeuw daar precies plaatsvonden. Daarom volgt hieronder een bespreking van verschillende nog bekende textielbedrijven qua naam. Voor niet-ingewijde personen staan hieronder ongetwijfeld enkele onbekende bedrijven.

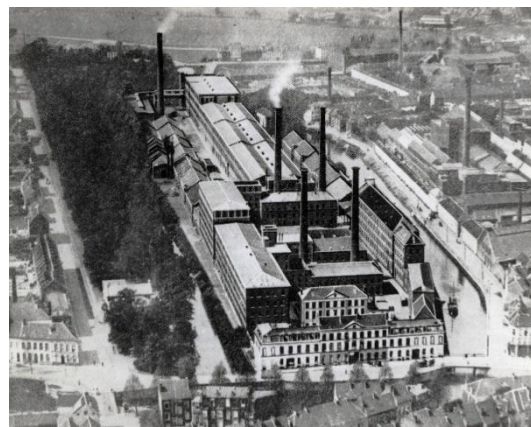
Een katoendrukkerij en verschillende vlasverwerkende bedrijven

Katoendrukkerij Josse Clemmen

in de achterbouw van het huidige Hotel Arnold Van der Haeghen tussen de Veldstraat en de Leie, waar katoendoek bedrukt werd, de zogenaamde veelkleurige “indienneries”. De firma werd in 1778 opgericht door Josse Clemmen en er werkten daar toen 500 arbeiders. (Oudere foto's zijn te vinden op de website van Gent Geprint)

La Lys, voluit Société Linière La Lys of Grote Lys

was een reusachtig grote fabriek van vijf verdiepingen hoog, opgericht in 1838 op het eilandje tussen de oude stadsgracht langs de Nieuwe Wandeling en de Leiekaai, door Felix-Joseph de Hemptinne, die gehuwd was met Henriette Lousbergs, dochter van de bekende Gentse textielbaron. De andere oprichters waren De Gandt-Vander Schueren, Edmond Neyt, François Alexandre Claes en Jacob Van Caeneghem, allemaal mensen met kennis van zaken en veel ervaring. In 1900 werkten er 3000 werklieden waarvan 2000 vrouwen. De productiecapaciteit was 63.500 spullen (drooggesponnen en natgesponnen vlasdraad). Dit was de eerste fabriek in Gent die van elektrische verlichting voorzien werd. De werkomstandigheden waren er echter penibel: er werd gewerkt gedurende soms meer dan 62 uur per week vanaf 5 uur 's morgens op een natte vloer, met kinderen die hun vader moesten helpen om zijn loon te verhogen, want hij alleen werd betaald. Hoe meer hulp, hoe meer hij verdiende.

“De Grote Lys” gebouwd op het eilandje tussen een oude vestinggracht en een Leie-arm en de “Kleine Lys” aan de overkant

De Kleine Lys

ook Morel en Verbeke geheten, bedoeld als uitbreiding van de Grote Lys, aan de overzijde van de Leie-arm tussen de Leiekaai en de Vlasgaardstraat.

La Linière Gantoise

reusachtige vlasspinnerij tussen de Blaisantvest en de Rabottorens, opgericht in 1869, verbonden met een eigen spoorlijn tegenover het verdwenen Rabot-treinstation. Het enige gebouw dat nog overblijft is de directeurswoning, later ingenomen door Rabotvins.

Vlasfabriek nv Feyerick

langs de Sint-Pietersnieuwstraat, waar nu de gebouwen van het Technicum van UGent staan (naast de Aula Leon De Meyer), met achteraan een toegang tot de Muinkschelde. Voorheen

stond daar een groot klooster voor Engelse nonnen (reeds op een landkaart van 1536 aanwezig).

Katoenspinnerij Schaetsaert en Zonen

waar nu het Rectoraat van de Universiteit Gent staat, en waar vader Nicolas Feyerick een uitbreiding startte voor de te klein geworden Vlasfabriek Feyerick. Zijn zoon Frederik Feyerick had opvallend goede banden met Rusland en kon daar een grote afzet verwezenlijken. Hij was ook promotor voor het vlaspinnen in de Nijverheidsschool aan de Lindelei, voorzitter van internationale federatie van vlasfabrieken, ondervoorzitter van Koophandel, lid van de Nijverheids- en Arbeidsraad en promotor van de Wereldtentoonstelling Gent in 1913.

La Liève

ook Wiedauwe geheten, aan de Wiedauwkaai 152 (voorheen Nijverheidskaai) opgericht in 1866 met een vloerruimte van 8400 m². Werd in 1961 door een afdeling van UCO opgekocht (Société Coopérative Textile-Déchets). Een zware brand vernietigde het ganse gebouw in 1976. De bedrijvigheid werd overgebracht naar Wattrelos in Noord-Frankrijk. Enige overblijfselen zijn een smeedijzeren hekken, twee bakstenen hekpijlers, oorspronkelijk bekroond met gaslantaarns.

Vercoutere

in 1880 opgericht langs het vers gegraven Verbindingskanaal (1863) tussen de Brugse Vaart en de Tolhuissluis, door Theophile Vercoutere, voor de verwerking van vlas- en hennepafval of korte vezels die tijdens het productieproces in andere spinnerijen vrijkwamen. Theophile Vercoutere was medeoprichter van de nabijgelegen Filature du Rabot. Tussen 1920 en 1930 grepen meerdere uitbreidingen plaats. Enkel de statige directeurswoning langs de Nieuwevaart bleef bewaard.

La Coriandre

aan de Korianderstraat 14, waar nu de Stadsbibliotheek De Krook staat. Deze fabriek was een uitbreiding van de katoenspinnerij De Gandt-Vander Schueren op de hoek van de Sint-Pietersnieuwstraat. In 1841 maakte ze deel uit van de vlasspinnerij sa l'Association Linière. Na een brand in 1894 moest de fabriek afstand doen van een groot deel der gebouwen voor het oprichten van het Wintercircus dat zelf in 1920 afbrandde. Het overgebleven hoofdgebouw werd verkocht aan nv Gloeikousjesfabriek Emile Schulze. Na de aansluiting van de hoofdfabriek aan de Muinkschelde bij nv Loutex, werd het bedrijf opgekocht door nv Bentex, een bekende vlasdroogspinnerij in Evergem.

Manilla

was een spinnerij van hennep en jute langs de Groendreef. Ze produceerden ook koorden. Deze firma werd in 1909 opgericht door de bekende industriëlen J. J. Dierman, A. Feyerick en J. Grenier. De fabriek werd uitgebreid in 1912 en in 1924 en bij stopzetting overgenomen door "Textiles du Canal" waar gebreide gordijnstoffen werden geproduceerd. Alle gebouwen zijn ondertussen verdwenen.

Eerste belangrijke fusie van 1919-1920 : ontstaan van “Union Cotonnière”

De Duitse bezetter heeft na Wereldoorlog I een ontmantelde textielnijverheid achtergelaten. Voor de wederopbouw werd besloten tot een fusie, voor die tijd tot een van de grootste textielketens van België in een steeds prominentere katoennijverheid. De nv Union Cotonnière werd opgericht door een fusie van onafhankelijke textielbedrijven (zes Gentse spinnerijen), namelijk Filature de Roygem, Filature Desmet-Guéquier, Cotonnière de Gand of Filature Cruyplants, Cotonnière Galveston, Filature Jules de Hemptinne, Filature Suppès, en een deel van Filature Hanus, en twee spinnerijen van buiten Gent: Cotonnière Renaissance te Ronse en Cotonnière de Mouscron. De grootste aandeelhouder was Etablissements Fernand Hanus, gesteund door de Generale Bankmaatschappij. Het ging over een capaciteit van 265.000 spinnen en over 1350 werknemers. Naast Fernand Hanus waren de andere hoofdaandeelhouders baron Emile Braun en Paul Hebbelynck.

Filature de Roygem

was een katoenspinnerij en twijnderij, opgericht in 1897 door baron Emile Braun en E. Cruyplants. (Twijnen is het samendraaien van twee of meer draden in de tegenovergestelde draairichting van hun eigen draaiing). Filature de Roygem was gelegen aan de latere stadsring, maar voorheen aan de Drongensesteenweg 159 vóór de aanleg van de Rooigemlaan. Het is een typisch gebouw in Manchesterstijl, met grote ramen, lichtgevende zaagtand- of sheddaken en heel dunne gietijzeren pilaren waarop gietijzeren I-profielen rusten, opgevuld met gemetselde troggewelven of segmentbogen. Later werd daar het CCR gevestigd, Centre de Controle et Recherche, een initiatief dat aantoonde hoe dapper UCO zich heeft verzet tegen dreigende achteruitgang.

Filature de Roygem met het CCR op de hoek van de huidige Rooigemlaan en de Drongensesteenweg

Filature Desmet-Guéquier

was een katoenspinnerij aan de Minnemeers en de Oude Vest, waar heden het “Industriemuseum” gevestigd is. Ze werd opgericht in 1905 in Manchesterstijl en sloot de deuren in 1975. Een honderdtal arbeiders werden hierdoor werkloos. In 1982 creëerde de stad Gent daar het MIAT, Museum voor Industriële Archeologie en Textiel, dat een paar jaren geleden van naam veranderde.

Cotonnière de Gand, later Tissage Cruyplants, en nog later UCO Ter Platen

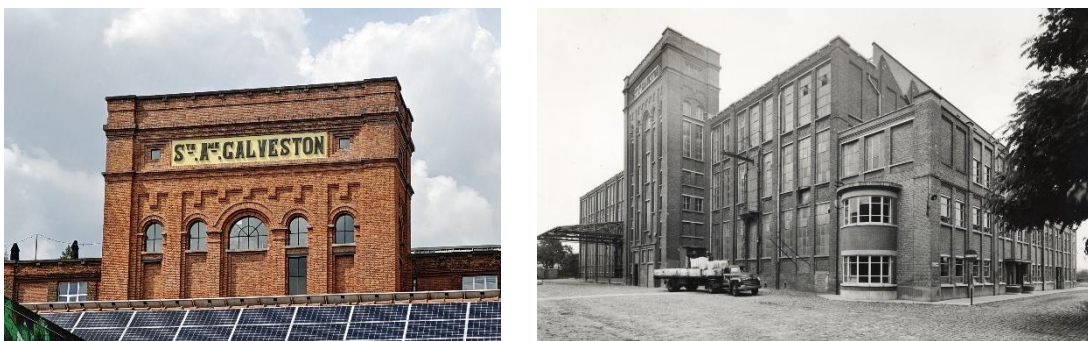
was een heel grote katoenspinnerij en -weverij tussen de Schelde, Kantienberg, Stalhof en Voetweg, waar nu de gebouwen van Hogeschool Artevelde staan, tegenover Decascoop. Deze firma werd opgericht in 1895 waarvan de gebouwen drie bouwlagen vertoonden. Ze werd gesloten en gesloopt in 1969. Dit was een van de grootste textielbedrijven uit die tijd.

Langs de Muinschelde tegenover Decascoop, weverij van Cotonnière de Gand, later Tissage Cruyplants, en nog later UCO Ter Platen

Cotonnière Galveston

was een katoenspinnerij en -twijnderij aan de Wiedauwkaai, in 1910 opgericht door baron Emile Braun en Adolphe Hebbelynck. Deze spinnerij werd jarenlang beschouwd als een toonaangevend voorbeeld van organisatie en vernieuwing. Ze heeft lange tijd ook dienst gedaan als belangrijk opleidingscentrum voor nieuw aangeworven personeel. Ook een gebouw in Manchesterstijl in vier bouwlagen. De deuren werden gesloten in 1999. De monumentale trappentoren met waterreservoir werd beschermd als monument. Een kathedraal uit het industriële verleden!!

Trappenhuis met waterreservoir en pakhuizen, beschermd voor het nageslacht

Filature Jules de Hemptinne

was een katoenspinnerij en -weverij langs de Lieve, Opgeëistenlaan en Kolveniersgang, tegenover het vroegere Rabot-treinstation. Ze werd in 1853 opgericht door Jules de Hemptinne (1825-1922), zoon van Felix de Hemptinne en Henriette Lousbergs. Hij huwde met Leonie de Smet de Naeyer en had acht kinderen. Zijn broer Joseph was volksvertegenwoordiger en hyperkatholiek waardoor hij de naam van “tsjeef” kreeg en door

uitbreiding alle katholieken uit die tijd. Allemaal tsjeven !! Ook dit gebouw werd opgetrokken in Manchesterstijl en omvatte tevens een katoendrukkerij. De directeurswoning en fabrieksgevel langs de Opgeëistenlaan, de hoge ronde schouw en een deel van de fabrieksgebouwen werden beschermd als monument. De werkzaamheden werden in 1983 stilgelegd.

Fabrieksgevel van Filature Jules de Hemptinne langs de Opgeëistenlaan en bewaard gebleven spinnerijgebouw met hoge ronde schouw

Filature Suppès et fils

werd opgericht in 1907 tussen de Kongostraat en Nieuwland en werd tien jaar later in het consortium Union Cotonnière opgenomen. Het complex werd later omgebouwd voor het oprichten van UCO Déchèts en is nu grotendeels verdwenen voor de aanleg van een parkeerterrein voor de VDAB.

Tissage Uyttendaele

was een katoenweverij langs de Stropkaai, opgericht in 1903 en opgekocht door Union Cotonnière in 1935. Niets van deze productiegebouwen bleef bewaard. Er staat nu op de hoek van de Stropkaai en de Sint-Juliaanstraat een mooie woonwijk met individuele huizen.

In 1935 werd besloten om een paar weverijen op te nemen om de afzet van de spinnerijen te waarborgen, namelijk Weverij Cruyplants en Weverij Uyttendaele.

Tweede belangrijke fusie van 1957 : ontstaan van “Loutex nv”

De geschiedenis van Loutex gaat terug tot 1790 bij de oprichting van een textieldrukkerij door Frans De Vos, een schoonbroer van Lieven Bauwens, en door de Noord-Hollandse Abraham Voortman. De familie Voortman van de toenmalige nv Texas aan Vogelenzang verwierf in 1932 de firma nv La Louisiana aan het Griendeplein en de Gebroeders de Smetstraat, het voormalige bedrijf van de gebroeders de Smet de Naeyer, gesticht in 1799. In 1959 verwierf deze groep de nv La Coriandre.

La Louisiane

De ontstaansgeschiedenis van La Louisiane gaat terug tot 1799, wanneer een eerste bedrijf “Manufacture François de Smet” opgericht wordt, een katoendrukkerij in de Burgstraat.

Charles de Smet was gehuwd met Anna Bauwens, de zus van Lieven Bauwens. Zes jaar later, in 1805, werd in de Gebroeders de Smetstraat La Louisiane opgericht, met spinmechanieken van Lieven Bauwens. In 1826 werd er een weverij aan toegevoegd en een blekerij langs de Waldam, de verbinding van de Brugse Vaart met de Lieve aan de Rabottorens. Nog flink vergroot in 1876 fuseerde dit bedrijf in 1957 met Texas nv aan Vogelenzang, tot het creëren van de machtige firma LOUTEX. De werkzaamheden werden stopgezet in 1979 en het bisdom Gent kocht de terreinen en gebouwen voor het oprichten van de technische school KIH0, nadien omgedoopt naar KAH0 Sint-Lieven en nu behorend tot de Hogeschool Odisee, een afdeling van KUL, de Katholieke Universiteit van Leuven.

Texas nv

aan de Blaisantvest en Vogelenzang langs het Lievekanaal, en deel van de in 1860 gedempte stadsomwalling. Dit bedrijf is gegroeid uit de Voortman-drukkerij opgericht in 1790. De eerste spinnerij is gestart in 1826. Het bedrijf groeide in 1876 uit tot katoenspinnerij, -weverij, -blekerij en -drukkerij met de enorme oppervlakte van 23.400 m². In 1957 kocht het La Louisiane op tot de vorming van LOUTEX. Na de sluiting in 1988 zijn bijna alle gebouwen verdwenen, met uitzondering van Villa Voortman (1816), een riante woonst in empirestijl met sobere voorgevel en ruime vijver. Het is een beschermd gebouw sedert 1995 en eigendom van de stad Gent, die het gebruikt als ontmoetingsplek voor mensen met psychische problemen.

Havenloodsen

waren heel belangrijk voor het stapelen van de grondstoffen die per boot vanuit Amerika werden aangevoerd. Na tijdelijke opslag werden de zware katoenballen die tot 250 kg konden wegen, afgehaald. Ook te verschepen goederen voor export werden hier opgeslagen. Mooi om te zien op welke manier deze loodsen werden gerenoveerd en omgebouwd tot burelen.

Derde belangrijke fusie van 1967 : ontstaan van “UCO”

Na 165 jaar ononderbroken textielactiviteit naast elkaar, besloten Union Cotonnière, Loutex en Hanus tot een fusie, onder het impuls van de grootste aandeelhouder, René Hanet. De buitenlandse concurrentie drong deze ingreep op. Onder het letterwoord UCO waren nu 11 weverijen, 4 garensponnerijen, een breigoedafdeling, een groot veredelingsbedrijf voor weefsel, twee confectie-eenheden voor bedlinnen en een confectie-eenheid voor overhemden bijeengebracht. En zeer belangrijk: de “Dienst Onderzoek en Ontwikkeling” werd opgericht, een voldoende teken dat het Gentse textielpatronaat zich met hand en tand tegen achteruitgang heeft verzet.

Etablissements Textiles Fernand Hanus

waarvan de bestaansgeschiedenis aanving te Laarne op de locatie waar Louis De Porre in 1898 een weverij opzette. In 1905 kocht Fernand Hanus deze weverij, dankzij zijn zus Aline De Landsheer-Hanus, die de grootste aandeelhouder was. In 1911 kwamen er grote uitbreidingen en kort na WO I werd het bedrijf opgenomen in het consortium Union

Cotonnière, met Fernand Hanus als grootaandeelhouder. Na het overlijden van Fernand werd de familienaam gewijzigd naar Hanet.

De textielfirma had architecturaal mooie burelen in de Groot-Brittanniëlaan die behouden zijn gebleven, en kortstondig het Flandria Palace aan Sint-Pietersstation, een hotel met 600 kamers in late art-deco, bedoeld voor de Wereldtentoonstelling Gent in 1913. Nadien zouden de burelen daar komen. Tijdens WO I werd het gebruikt als onderkomen voor gekwetste soldaten aan de IJzer. Door het vroegtijdig overlijden van Fernand Hanus werd dit complex in 1924 verkocht aan de NMBS (beschermd monument sedert 1995).

De familie bezat ook een weverij te Lokeren, opgericht in 1920 op gronden van de voormalige abdij Oudenbos, en een eigen kerk waar enkel familieleden Hanet begraven liggen, met daarrond verschillende huisjes voor de bedienden. Verder nog de villa aan de Kortrijksesteenweg (verlaten in 1930) waar nu de kliniek Maria-Middelares gevestigd is.

In 1954 werd gestart met het spinnen van synthetische vezels, en in 1967 werd het bedrijf betrokken in de fusie tot UCO onder het impuls van René Hanet.

In 1980 was te UCO Laarne een capaciteit aanwezig van 40.000 spullen, een weverij met 250 weefmachines, en 4 hectaren bebouwde productieruimte.

Tot 1995 was Microfibres Europe er actief en is na faillissement enkel de hoge schouw bewaard gebleven.

In 1972 kocht de UCO-groep Filature Nouvelle Orléans in en verwierf die ook de Weverijen Léon Declercq te Deinze, gespecialiseerd in het fabriceren technisch textiel.

Filature Nouvelles Orléans of FNO

een katoenspinnerij en -twijnderij langs de Nieuwevaart, in Manchesterstijl in vier bouwlagen, en met een imposante trappentoren waarboven een waterreservoir aanwezig was. De ingang tot de fabriek vertoonde een merkwaardige gevel in neo-renaïssancestijl uit 1908, die nu in een zeer erbarmelijke staat verkeert. Ook de hoge schouw staat nog recht.

Toegevoegde gevel in neo-renaïssancestijl (1908) met embleem NO boven de topgevel

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

Bij de wederopbouw na Wereldoorlog II werd een nieuw totaal geïntegreerd bedrijf opgericht in 1946-1949, namelijk Emile-Jean Braun in de Maïsstraat, voor het vervaardigen van industrieel weefsel.

In 1953 kwam een moderne spinnerij en weverij te Brugge, in de volksmond 't Katoentje geheten, de groep vervoegen en in 1957 Filatures et Tissage Vincent & Auger Vincent uit de Korianderstraat te Gent.

In 1958 werd besloten tot de bouw van een nieuw imposant administratief gebouw, het Bellevue-complex, in de volksmond de UCO-toren, op een zeer strategische plaats, namelijk aan de stadsring, dicht bij de op- en afrit van de autostrades E17 en E40. Zeer goed zichtbaar dus. De bovenste verdieping werd voorbehouden als privévertrekken van baron Braun en vergde een aanpassing aan het originele project.

Cotonnière Emile-Jean Braun

in de volksmond vanaf 1967 bekend als UCO Braun of UCO Maïsstraat. In de naweeën van Wereldoorlog II werd dit volledig geïntegreerde bedrijf opgetrokken tussen 1946 en 1949 langs het Lievekanaal. Het werd vernoemd naar baron Emile-Jean Braun, zoon van burgemeester Emile Braun, die samen met Jules de Hemptinne en Adolphe Hebbelynck in 1919 met de hulp van Fernand Hanus de Union Cotonnière oprichtte. Dit gebouw was een totaal vernieuwend concept: alle activiteiten verliepen gelijkvloers. Het was een van de eerste gebouwen met gewelven van voorgespannen beton (prof. Gustave Magnel) waardoor heel weinig pilaren in de arbeidsruimte stonden. De productieoppervlakte was gigantisch: het was het modernste textielbedrijf van Gent.

In 1974 startte daar de denimproductie. In 1997 werd 30 miljoen strekkende meter denimdoek in verschillende breedtes verkocht in 32 landen. In 2006 ging UCO Braun een fusie aan met het Indiase bedrijf Raymond Ltd. Waaruit UCO Raymond Denim Holding ontsproot. Het succes was echter vlug over want in 2008 werd de denimproductie gestopt wegens globalisatieproblemen en in 2009 werden de deuren definitief gesloten. De activiteiten werden naar het buitenland verplaatst.

Modern, volledig geïntegreerd textielbedrijf UCO E.J. Braun met zeer open arbeidsruimtes

Filature et Tissage Vincent & Auger Vincent

uit de Korianderstraat werd opgestart in 1828 als katoenspinnerij en -weverij. In 1957 werd dit bedrijfje door Union Cotonnière aangekocht. Het was gehuisvest in huizen tegenover de Bibliotheek De Krook.

Nu worden ze omgebouwd tot wooneenheden (voor studenten).

Gevel van het bedrijfje Filature et Tissage Vincent, aan de Korianderstraat

Vanaf 1975 zat vrijwel de gehele Gentse katoennijverheid in handen van één bedrijf, een **ENIG VERSCHIJNSEL IN EUROPA!!**

Na een harde strijd tegen de achteruitgang heeft de heer René Hanet en zijn team het pleit verloren. De opkomst van synthetische vezels heeft UCO overleefd. Maar de invoer van zeer goedkope garens uit lageloonlanden gaf een definitieve doodsteek aan het textielimperium te Gent. In den beginne waren de ingevoerde garens kwalitatief van mindere kwaliteit en konden wij die weigeren te gebruiken. Maar die kwaliteit verbeterde gestaag. Op de duur was de kostprijs van onze ingevoerde grondstoffen even hoog als die van de ingevoerde afgewerkte garens, en dan moest onze nijverheid nog beginnen aan het complexe en kostelijke spinproces. Onhoudbaar dus!!

(wordt vervolgd ...)

CENTRUM FAMILIEKUNDE GENT

Het **documentatiecentrum** is toegankelijk (leeszaal boven, INGANG LIBERAS, Kramersplein 23 te Gent) op iedere woensdagnamiddag van 13u tot 17u.

Doelstelling

- het ter beschikking stellen van genealogische informatie, voornamelijk uit Oost-Vlaanderen, maar ook uit West-Vlaanderen en de Nederlandse provincie Zeeland
- fungeren als brug tussen familievorsers en de diverse archieven
- iedere geïnteresseerde helpen met de opmaak van de stamboom ... en het schrijven van zijn of haar familiegeschiedenis!

Aanbod

Gelieve, voorafgaand aan uw bezoek, te zoeken op de website bib.familiekunde-vlaanderen.be. Kies een auteur, titel of trefwoord, gecombineerd met 'fv Gent', en schrijf de referentie op (voorbeelden G-407 en F-1022). Met deze referenties kunnen wij u snel en correct helpen!

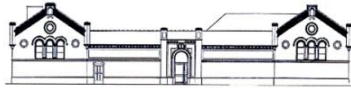
- parochieregisters of doop-, trouw- en begrafenisboeken (bewerkingen)
- burgerlijke stand (bewerkingen)
- inventarissen van diverse archieven
- staten van goed (wezenregisters)
- landboeken
- poortersboeken
- gezinsrepertoria
- volkstellingen
- penningkohieren
- notariaat

- familiegeschiedenissen
- kiezerslijsten
- werken over adel en heraldiek
- familiedossiers
- geschiedkundige, heemkundige en genealogische tijdschriften
- geschiedkundige, geografische en culturele boeken over de Nederlanden (België, Luxemburg en Nederland) met inbegrip van de voormalige voogdijgebieden (Burundi, Congo, Indonesië, Rwanda en Suriname)

F

1516 - 1520

duidelijk etiket op een archiefdoos

De bibliotheek is onderverdeeld in 13 fondsen:

- F = boeken zonder Oost-Vlaanderen
- FDC = Fonds De Clercq (families)
- FDW = Fonds D'hooge Waldack (handel en nijverheid)
- FF = Familiedocumenten (thans 400 families!)
- FON = Fonds Oranje Nassau (Nederland)
- G = boeken Oost-Vlaanderen
- GB = begrafenisplechtigheden
- GE = emigratie
- GG = Oost-Vlaamse gemeenten
- GT = trouwboekjes
- H = grote formaten
- L = tijdschriften zonder Oost-Vlaanderen
- M = tijdschriften Oost-Vlaanderen

GESCANDE DOCUMENTEN karakol.be

De KARAKOL ©
zoekrobot voor rouwberichten en docu-bronnen

Ben je lid van Familiekunde Vlaanderen en wens je rouwberichten te downloaden (gratis inbegrepen in lidmaatschap), dan verwijzen we je graag door naar **OCTOPUS** (octopus.familiekunde-vlaanderen.be).

Wie geen lid is kan steeds gebruik maken van de **KARAKOL** om bidprentjes, rouwberichten te bestellen. Ook de namenindexen van bronnen uit de bibliotheken van Familiekunde Gent en Oostende blijven voor iedereen ter beschikking.

TARIEF

€ 1,00/scan met een minimumbedrag van € 4,00
(maximum 20 scans per keer)

Updated 26 november 2025 (+ 70.805 records)!

2.441.091 (+ 49.722) overlijdensberichten

3.200.992 (+ 21.083) namen uit bronnen bibliotheek Familiekunde Oostende

10.653 namen uit bronnen bibliotheek Familiekunde Gent

Totaal: **5.652.736 documenten ...**

ERFGOEDPARTNERS ...

HISTORIES

Genealogie • Heemkunde • Lokaal erfgoed • Cultuur van alledag

GENEALOGISCH CENTRUM ZEELAND

LIDMAATSCHAP FAMILIEKUNDE VLAANDEREN

Digitale versie tijdschrift "Vlaamse Stam" + zoekrobot "Octopus" € 40

Papieren versie "Vlaamse Stam" + zoekrobot "Octopus" € 50

Zoekrobot "Octopus" zonder tijdschrift "Vlaamse Stam" € 30

Steunend lid + € 20

Beschermend lid + € 45

Betalingsgegevens: In het kader van de privacy-wetgeving worden op de bankuitreksels het adres van de opdrachtgever niet langer meer vermeld zodat wij u vriendelijk verzoeken om uw adres in de mededeling op te geven.

Begunstigde: Familiekunde Vlaanderen vzw
Van Heybeeckstraat 3
B-2170 Antwerpen (Merksem)
IBAN BE58 4141 1712 2179

Mededeling: Lidgeld 2026 + lidnummer en/of uw adres + VS digitaal / of op papier